

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Az orosz forradalom.

— július 4.

Inog a szörnyeteg. A hatalmas orosz monarchia alapjaiban van megrendülve s már hallani véljük a végvonaglást, mely pusztulását jelzi ennek az óriási konglomeratumnak.

A revolúció minden borzalmával dühöng s ostromolja a minden ízében korhadó tirannizmust. A végleg feszített hur megszakadt s a bösz harag, mely elkeseredéssé fajult végigseper, rombolva, pusztítva Oroszország terein.

A régen élő vágyak megvalósulásra törekszenek s nincs az az emberi erő, mely gátat vethetne a kitört forradalomnak. — Feltartóztathatlanul, elemi erővel rohan az tovább . . . Bővelkedik eseményekben, a világtörténelem nagy forradalmaiban is ritkán látott jeenekben. Nem kell sötét színekkel festeni az orosz dolgokat, az onnan érkező távirati hírek mindennél élénkebben beszélnek.

Annak idején azt hitte a művelt világ, hogy Lodzban elérte a tetőpontját az orosz mozgalom. Odessza felülmulat Lodzot is. Ez a Déloroszországi tengeri kikötő város már is vörös betűkkel írta föl nevét a történelem lapjaira.

A világ egyik nagyhatalmassága, Oroszország egy év alatt ugyszólván tönkre ment. Erőiben megfogyott, amugy is csekély tekintélye teljesen elveszett. A háboru kezdetén büszke, hatalmas flottája volt. Tönkreverték. Belső, legalább látszólagos nyugalma elveszett s most lángokban áll az ország nagyrésze. Ha a legnagyobb és legcsunább paradoxon folytatódik, ha a világbéke proklamálójja tüzzel-vassal pusztít és pusztított mindent, akkor — ez nem lehet kétséges — csakhamar meg kell, hogy változzék Európa térképe.

A Knyaz-Potemkin epizódjából borzalmas katasztrófa lett. Ugy látszik, hogy ez a hajó fellázítja Oroszország még meglévő csekély tengeri erejét: a fekete tengeri hajóhadat, melynek a hatalmas vetője megtiltotta a Daidamellákon való áthaladást.

Még az Oroszország iránti általános ellenszenv mellett is lehetetlen számalmat nem érezni ennek a szerencsétlen országnak rettenetes helyzete fölött. A sors kegyetlensége nem tartotta elégnék Jalut, Kinesut, Port-Arturt,

Csuzimát, Liaojangot, Mukdent. Még megtoldja e sort újabb és újabb nevekkel, melyek a borzalmas tragédia egy-egy rémesebb jelenetének színhelyei. Az orosz katonák százezrei, a nagyhatalmu állás, a nemzeti vagyon, tekintély, erő, pozíció mind oda vannak s most ez a forradalom mintha a kegyelemdőfést volna hivatva megadni.

Szerda óta folynak olyan szörnyűségek, mikhez foghatókat keveset látott a vén Európa. Onulcsek matróz teteme vádol, éget s a vád egekig hatol.

Szomorú diadalra van még kilátása Oroszországnak. Saját hajói fognak még — a körülmények úgy mutatják — egymáson diadalt aratni. Az ellenőrizhetetlen hírek sokasága vért forraló eseményekről szól. Odesszában teljes az anarchia. Az általános harc és rombolás megkezdődött. Sztrájkoló munkások pusztítanak, rombolnak mindent. Az utcákon a kozákok összeütköznek a tömeggel, a Potemkin ágyuinak csövei a város felé irányítva küldik a lövegeket. Verescsagin festhette volna csak le e képet minden borzalmával.

És Lodz? Lodzban minden csendes . . . Verbe fojtották itt a forradalmat, de a fulladozó, pusztító hatalom alig képes már erőt kifejteni. Egyelőre Lodzban csönd van. Halálos, félelmetes csönd, a minő a viharokat szokta megelőzni. Mert a csönd nem lehet tartós.

A jövő méhébe ki tudna látni a halandó emberek közül. Mégis szinte bizonyosnak látszik, hogy ez a hatalmas mozgalom nem áll meg s folytatni fogja munkáját. A világ érdeklődése most Odessza felé fordul s mindenki izgalommal várja a híreket.

Újabb csapások várnak Oroszországra. Repedezik, hasadozik a talaj a muszka cár lába alatt.

És hogy teljes legyen a kép: ne felejtsük, hogy a nép és a zemsztvó már nem kér, de követel alkotmányt. Szegény Oroszország!

Politikai hírek.

— **Aradmegye az alkotmányért.**
Aradról távirják: Aradmegye törvényhatósági bizottsága Serbán főispán elnöklésével tartott közgyűlésén egyhangulag hozzájárult az állandó választmány által előterjesztett bizalmatlansági javaslatához.

— **Választás Szekszárdon.** Szekszárdról jelentik: Tolna-vármegye központi választmánya a bonyhádi képviselőválasztást f. hó 12 ére tűzte ki. A választás elnökéül Forsier Istvánt küldötték ki. A mandátumért ifj. Weber János nagybérlő és dr. Schvetz Antal ügyvéd küzdenek, mindkettő Kossuth párti programmal.

A nagy válság.

— július 4.

A szombati eredménytelen békekísérlet után — kihalt az egész politikai élet. A fővárosban alig tartózkodik egy-két nevesebb politikus.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma még elintézte a legsürgősebb ügyeket s holnap reggel Karlsbadba utazik üdülni.

A szövetkezett ellenzék vezérőbizottsága szerdán délelőtt 11 óra or ülést tart, hogy meghányja-vesse a politikai helyzetet és elintézzé a folyó ügyeket. A bizottság ülése azonban aligha fog valami változást előidézni, mert hiszen Fejérváry báró miniszterelnök békítési kísérlete eredménytelen maradván, a koalíció most már teljesen a törvényhatóságokra ruházza át a küzdelmet. Kormánypárti részről híre jár, hogy Fejérváry báró nem adta fel a reményt, hogy sikerül létrehozni a megegyezést és éppen ezért legközelebb ismét békekonzferenciára hívja a koalíció néhány politikusát. Természetesen most már kevésbbé számít eredményre, de ő eleget tesz a királytól nyert megbízásának.

Némi élénkséget keltett a politikai világban, Andrásy Gyula gróf tegnapi cikke, amely főképen azért volt pikáns, mert — ami szokatlan — Tiszával szemben igen támadó volt.

Ez az érdekes részlet a következő:

„Tisza jónak látta a tőle, sajnos, már megszokott modorban intenciókat megvádolni. Gyáváknak nevez, a népszerűség hajhászásával vádol minket, azokat a 67-eseket, akik a koalícióval tartunk. Szabad-e vezérnek ilyen gyűlöletes hangon szólani? Használ-e vele a közügynek?”

Nem látja e; hogy igen könnyű volna az ő intencióit is befektetni? Ellenjegyzett egy olyan kormány kinevezést, melyet maga is alkotmányellenesnek tart. Bizalmatlanságot szavazott annak a kormánynak, amely az ő támogatása nélkül aligha jöhetett volna létre; mert legbizalmasabb politikai barátja is hivatalt vállalt el benne. Állást foglal a kormány ellen, — de úgy, hogy azért a kormánynak baja ne történjék. Nem lehet az ilyen magatartást meggyanusítani és olyan motívumokkal megtámogatni, melyek nem mind objektívek? Nem lehetne szintén gyáváságnak nevezni a királylyal szemben, hogy ellenjegyzzi a kivánságára azt, amit alkotmányellenesnek tart? Nem lehet e nemzet harag-

Egy modern háló szoba

Kovács Gyula

szép toalettel eladó

■ ■ műasztalosnál ■ ■
Darabos-utca 17 szám.

jától való félelemnek nevezni azt, hogy állást foglal az ellen a kormány ellen, melyet segített megalakítani? Nem lehet-e kicsinyes önzést keresni abban az egész tekervényes eljárásban, mely meri védeni — és nem meri komolyan támadni azt a kombinációt, mely a királynak kell, a nemzetnek nem kell?

De én nem akarom keresni motívumait, melyek kevésbé érdekelnek. A fontos az, hasznos, vagy káros e politikája a nemzetre nézve. Sem tulságos ambícióval, uralmi vágygal, gyűlölködéssel nem akarom vádolni, pedig nem egy tette ezeket a vádakot megokolhatná. En hiszem, hogy kötelességet vél teljesíteni, a király és a nemzet érdekében vél eszelekedni, midőn hibát hibára halmoz es pártját kudarcra-kudarcra viszi.

Ugy hirdik, hogy a támadásra Tisza István ugyanesak újságcikkben fog válaszolni Andrassy Gyulának.

Nem érdektelen az se, hogy Fejérváry szükség esetén a királyt is bevonja az akcióba. Korántsem adta fel azt a tervet, hogy a királyt Gödöllőre hozza és odahivat sokakat, hogy a király levegye őket a lábukról. Minden cáfolattal szemben áll az, hogy a királyt mára várták Gödöllőre és csak szombaton jött a „Hofabsage“ a korábbi „Hofansage“-val szemben. Jött azonban egy új általános utasítás hogy a király lakosztálya állandóan rendben legyen, hogy máról holnapra bármikor elfoglalható legyen.

Lesznek tehát a nyár folyamán másodrendű megbeszélések és esetleg királyi kapacitációk, csak hogy megboonthassák a nemzet előharcosainak egyetértését. Ez azonban nem fog sikerülni. Arra rá lehetne venni a parlamenti a harcosok sokaságát, hogy radikálisabb, nemzetibb álláspontot foglaljanak el, mint a vezérek; de azt hinni, hogy képesek volnának frontot csinálni a vezérek ellen aulikus szempontból: az igazán csak egy ismét gyermekké vált aggasztántól telik ki, aki a törvénytelen ségek hosszú sorozatát is el fogja követni, mert nem tudja, hogy mit eszelekszik. Ez a tudatlanság azonban nem lesz enyhítő körülmény, mikor a büntetésről lésszen szó; mert ez a tudatlanság a leghatározottabb rosszakarattal és hazafiatlansággal párosul.

Budapestről táviratozzák nekünk: Illetékes helyről jelentik, hogy a ve-

zérőbizottságnak szerdára hirdetett ülése el fog maradni. Az ülést azonban legközelebb mégis megtartják, még pedig e hó 10-e után.

A nő az élet harcában.

— július 4.

Lehet, hogy a modern haladás ellenségeinek fognak bennünket ezért a cikkért nevezni, de mi azért mégis kimondjuk őszintén, hogy nem rajongunk a nők emancipációjáért. Mert abban a pillanatban, amidőn a nőknek a férfiakéval egyenlő jogokat és kötelességeket adunk, elvontuk őket eredeti természetes hivatásuktól és boldogtalanokká tesszük őket, de a férfiakat és gyermekeiket is.

A nő testileg és szellemileg gyöngébb a férfinnál. A csontjai vékonyabbak, az agyveleje könnyebb, akarateréje, fantáziája, ideálizmusa szűkebb korlátok közé van szorítva. Ez tény, melyet az emberiség története és fejlődése a legmesszebbre menőleg igazol. Tudom, hogy sokan lesznek a tisztelt olvasók közül, akik e kijelentésért morgorva, maradi embernek fogják e sorok íróját deklarálni, holott az illető fiatal és teljes odaadással van női nem iránt. De megvan az ítélete arról, hogy vége a családi boldogságnak, a nyugodt és kényelmes együttlétnak, a házaspárok lelki harmóniájának ott, ahol az asszony kint küzd az élettel s férjével vállvetve keresi a kenyeret reggeltől estig tartó munka között.

Az asszony hivatása az anyaság és csak az anyaság. Ez a természet törvénye, amely parancsol mindenek felett; s minél inkább eltávolodik valamely kultúrnap a természeti törvénytől, annál inkább súlyos erkölcsi hibákhoz vezet. A nő az élet harcában csak a legeslegközéletesebb mértékig tud érvényesülni, iskolában, irodában, műhelyben s egyebütt csak a szürke napszámos munkát végzi. E munkában teste elhervad, színes lelke megfakul, kivesz belőle az anyai s háziasszonyi hivatás iránt való érzék, elhidegül a gyermekei s családi tűzhely iránt. Férjében nem az élettársát, hanem munkástársát látja s mert reggeltől estéig idegenek között kenyeret keres otthonától elszokik s azt a kellő mértékben meg nem becsüli.

Ilyen a kenyerét kereső asszony. Se magának, se férjének, sem gyermekeinek nem telik öröme abban, hogy ő is dolgozik pénzért. Igaz, munkájával emeli a család anyagi jobblétét, de ezzel nem ér fel a fel-

dult családi élet, a gyermekek nevelésének elhanyagolása.

Még ridegebb a sorsa a leánynak, aki a megélhetésért dolgozik s nem megy férjhez. Elszárad, elfakul, ha tisztességes; tilos utakra téved, ha mégis ki akarja venni részét az élet örömeiből. S ezt rossz néven sem lehet tőle venni. Eppen úgy mint a színésznő, a leánynak maradt hivatalnoknő vagy egyéb alkalmazott is egészen más elbírálás alá kell hogy essék a szív és vér doigában. Annak a társadalomnak, amely a leányt kikergeti az élet harcába s nem tud neki férjet juttatni nincs joga ahhoz, hogy vele szemben föltétlen érvényesség megkövetelésének álláspontjára helyezkedjék, mert ez barbár, igazságtalan, embertelen követelés lenne. Ha a társadalom szemet tud hunyni azelőtt, hogy a férjhez menni nem tudó vagy nem akaró nő elárassza a hivatalokat, üzleteket, műhelyeket s fele áron dolgozván, kiszorítsa onnan a férfiakat, akkor nem szabad megütköznie azon, ha a magára maradt nő nemcsak a munkából, de az élvezetből is ki akarja venni a maga részét.

S itt jutottunk el arra a magaslatra, a melyről tisztán láthatjuk, micsoda feneketlen erkölcselenségnek mocsara lesz az a társadalom, amelyben a nő teljesen egyenrangú lesz a férfival, hasonló jogokkal és követelésekkel.

A természet ereje köti le a nőt az asszonyi állapothoz, az anyasághoz s mihelyt ettől a társadalom eltér, bekövetkezik egy természetellenes állapot, tele bünnel és ridegséggel. A nőemancipációk bajnokai félrevezetik a világot, amely a modernség ostyájába göngyölt mérges pirulát mohón veszi be.

Halad s haladnia is kell az emberiségnek, de nem helytelen irányban. A természetes alap, melyen a mi őseink is éltek, az egyedüli alap, amely az emberiség jövőjét biztosítja. A nők egyenjogúsításával eltérnénk ettől az alaptól s megrontanánk a világot. A férfi erősebb és durvább: az övé a küzdelem. A nő a gyengébb, a finomabb: az övé a családi tűzhely. A kivételek csak megerősítik e tétel igazságát.

A színügyi bizottság ülése.

— július 4.

Debrecen város színügyi bizottsága Vese Imre főjegyző elnöklete alatt tegnap délután tartott ülést. Jelen voltak Oláh Károly, Tóby Elek, Berger Jenő, Somogyi Pál, Acél Géza főmérnök, Zádor Lajos, Szentkirályi Tivadar, dr. Fejér Ferenc. A bizott-

Ő méltósága.

A bojár megakadt:

— Keh . . . keh . . . Akarom mondani . . . Elvégre . . . keh . . . keh . . . Édes bátyám, édes János bácsi, én tulajdonképp virágokat akartam szedni.

A paraszt összeráncolta homlokát s szemei villámokat szórtak:

— Urfi, házam környékén nincsenek virágok. Érti, nem tenyésznek virágok!

— Igazán? — felelé a bojár. — Nos hát, akkor másfelé megyek . . .

A paraszt megfogta az ur nyakát:

— Egy lépést se, méltóságos uram, mert elviszen az ördög. Érted, az ördög elviszen! Mond meg, mit kerestél a házamban. Mondd, uram, mondjad! Az erdőből jöttem haza, hogy megélesítem fejszemet, mikor a pitvarban méltóságodra bukkanok. Nem hittem szemeimnek. Az a méltóságos ur, a ki más alkalommal gerincemet hasítja fel korbácsával, most hozzám jön? . . . Mily esodálatos dolog! — És . . . méltóságod . . . virágokért jött . . . holott házam környékén csak disznónak való csalán és martilapu nő. Kérlek, hidd el, bojáróm, házam környékén nem terem virág! Mit akarsz?

Szegény bojár belesápadt a paraszt szorításába.

Reszketett, mint a varga és vért köpött. És mintha megnémult volna.

A paraszt észrevevén Ő méltósága ijedségét, vadul kezdett nevetni:

— Bojár te, kutya te. hóhér te, szép a feleségem? Fiatal . . . tiszta? Szép a keble? Ugyebár szépek a szemei? Te . . . e . . . bojár . . . Szép a feleségem?

A bojár halkán siránkozott:

— Ember, légy eszednél, ember. Ember! Fáj! . . .

A paraszt erősebben szorította meg ura nyakát:

— Fáj? Bojár te, ur te, kutya te, hóhér te, Neked virág kell? Hihhi!

Megveresdedek szemei a dühtől:

— Méltóságos uram, fejszém elég éles! És kettéhasítom fejedet. Megöllek, te kutya, te tolvaj te! . . . Mert nem ösmersz, ki vagyok! Méltóságos uram, te, te! . . . Házamba jöttél, azt hívé, hogy a nőstény egyedül vagyon. S a him . . . óh . . . épp akkor került haza, mikor méltóságod virágokat . . . kezdte tépni. S házam környékén nincsenek virágok!

A bojár, érezve nyakán a paraszt vas-karjának szorítását, egészen elhült.

Vére megsavanyodott és szíve, mint egy malom, forrott. Zu . . . zu . . . zugott a feje. És a fülei trombitáltak. Szemei előtt sok-sok veresét látott.

És a paraszt még erősebben szorította meg:

— Kutya te, te akarsz virágot? —

Szép volt a menyecske? — Jól mulattatok? Szeret? . . . Na, méltóságod, ne féljen. Kezem biztosan csap . . . Ime, a fejsze, a fejsze! Virágokat, virágokat.

Üvöltött a paraszt:

— Virágokat! virágokat!

És rácsapott a bojár fejére ragyogó szekercéjével . . .

— Juj . . . uj . . . uj . . . juj! Hőrgött a bojár és mint egy darab fa esett a földre.

A pitvar megtelt emberekkel. Mindnyájan kiabáltak, összecsapták tenyereiket, hajukat tépték, ördögöt és lsten em'gettek.

S a paraszt folytonosan csapdosott szekercéjével, vadul röhögve:

— Méltóságos uram, virágot, virágot!

Isac Emil.

ság legelőször a színházi ruhatár régen vajdó ügyét tárgyalta.

Oláh Károly tanácsnok beterjesztette a ruhatár átalakítására vonatkozó tervezetet, a mely szerint a ruhatár a két kiugró közt, a viztorony mellett levő lépcsőknél helyeztetne el. Ez az átalakítás 12 ezer koronába kerülne.

Aczél Géza azt a javaslatot terjesztette elő, hogy most ne eszközöljenek semmiféle átalakítást, hanem tegyenek indítványt a tanácsnak, hogy az általános átalakításnál legyenek erre is tekintettel. Az Oláh Károly által ajánlott helyet nem ajánlja, mert alkalmatlan a színház nézőteréről ki jövő közönség egészségére is nagy befolyással van.

A bizottság erre kimondotta, hogy a ruhatár ügyének sürgős megoldását kimondja.

A ruhatárnak 12 ezer korona költséggel való átalakítását vették ezután tárgyalás alá. A terv szerint a ruhatár a két oldalon a régi karzat és a mostani földszinti feljáró közt volna. Berger Jenő szerint ez a terv nagyon jó és ajánlja elfogadásra.

A bizottság hosszabb vita után elfogadta azt a javaslatot, hogy a ruhatárt létesíti.

Ezután Oláh Károly jelentést tett arról, hogy a régi diszleteket a tanács nem vette át Makótól, mert azokat át fogják festeni. Kéri, hogy a bizottság javasolja a tanácsnak, hogy a páholyszékeket ujakkal cserélje fel, mert a régiak már csaknem hasznavehetetlenek. Majd felolvassa a Zilahy Gyula által beterjesztett szintársulati névsort, a mely a következő:

Igazgató és főrendező: Zilahy Gyula, titkár Békés Gyula, karnagy Huber Miksa, Kartanió Fodor Károly, rendezők: Szakács Andor és Polgár Sándor, sugó Poprádi Árpád, pénztáros Györe Alajos, főruhatáros Horváth Ferenc három segéddel, fodrász Jakabfi József két segéddel, festő Gyöngyösi Viktor, szertáros Kerekes István három segéddel, diszletmester Szabó Imre 12 diszletlél.

I. rendű női tagok: Arday Ida drámai anya, Almássy Lola vigjátéki és szalon színésznő, Jeszenszky Cs. Irén drámai hősnő, Fóti Frida operett és népszínmű énekesnő, Sz. Gárdonyi Teréz operett és népszínmű komika, Koppán Margit operett énekesnő és táncos szubrett, Körösmezei Margit drámai szende és társalgó, Kiss Irén komika, vigjátéki színésznő, Markovics Margit drámai szende, Polgár Ilona szalon színésznő, Radó Anna alt énekesnő, Szabó Anna vigjátéki, drámai naiva, Tomcsányi Margit naiva, Zilahy Gyuláné opera és operett énekesnő, Perczel Karola és Rózsa magántáncosnők.

I. rendű férfi tagok: Árkosi Vilmos népszínmű, opera és operett bariton, Békefi Lajos opera és operett tenor, Békés Gyula vigjátéki és jellem színész, Deésy Alfréd bonvivant, Horvát Kálmán opera és operett bariton énekes bonvivant, Polgár Sándor buffó, Szakács Andor drámai hősszerelmes, Sarkadi Vilmos naturburs és komikus, Szalóki Dezső tenor buffó, burleszk komikus, Kondor Ernő vigjátéki szerelmes, Zilahy Gyula szalon komikus, Zajonghy Elemér s. tenor és Balogh Sándor s. bariton.

Kardalosok: Bibor Felice, Balázs Olga, Czenke Rózsa, Dinési Juliska, Jancsó Mariska, Kertész Kata, Kállay Hermin, Kardos Tusi, Kászi Etel, Magda Eszter, Szalóki Szidi, Szabó Mariska, Pető Julia, Váradi Józsa.

Férfiak: Barabás Károly, Gajdzsimszki Pál, Gazdácska Lajos, Juhay József, Katona Imre, Kiss József, Mártonfy Jenő, Nagy József, Szilágyi Ernő, Ungváry József ezenkívül még négy kardalos és két balett táncosnő.

A bizottság a társulati névsort azzal a megjegyzéssel veszi tudomásul, hogy esetleges észrevételeit október havában fogja megtenni.

A bizottság végül a színházi bérlők törzskönyvét igazította ki s ezzel az ülés véget ért.

Egyház és iskola.

Két értesítő.

A rom. kath. főgimnázium. — Svetits intézet.

A debreceni tanintézetek értesítői közül a rom. kath. főgimnáziumé és a Svetits intézeté fekszik előttünk. Az egyiket Jászay Rezső dr. igazgató, a másikat az igazgatóság teszi közzé.

Vegyük legelőször a debreceni r. kath. főgimnáziumát, a mely mintegy 9 nyomtatott íven tárgyalja a múlt tanév eseményeit, hű tükrét adva az egész elmúlt esztendőnek. Az értesítő Váradi Károly volt igazgató érdemeinek méltatásával kezdődik. Váradi Károlyt ugyanis a király a székesfejérvári tankerület főigazgatójává nevezte ki és ez alkalomból a kegyesrendi tanári testület mély szeretetének és tisztelgetésének kifejezése képen az értesítőben is lerója háláját.

Az élvezetes megemlékezés után a főgimnázium 1904—5 tanévének történetét örökíti meg az igazgatóság. Felsorolja, hogy beiratott összesen 415 tanulót. Az alsó osztályok közül az I. és II. osztály voltak igen népesek. Tekintve, hogy a jövő tanévre is hasonló népességre van kilátás, szeptembertől kezdve már a második osztály is párhuzamos lesz.

Vizsgát 402 tanuló tett. És pedig 290 helybeli és 112 vidéki.

A megvizsgált tanulók közül vallásra nézve volt 212 rom. kath., 21 gör. kath. 42 ev. ref. 3 ág. ev., 1 gör. kel., 123 izraelita.

A megvizsgált tanulók közül haladó volt 369, ismétlő 33.

A gimnázium tanári testülete arra törekedett, hogy az ifjuság erkölcsi magaviselete megnyugtató legyen. Evégből megragadott minden alkalmat és fölhasználta minden megengedett módot és eszközt, hogy a tanuló ifjúság vallás-erkölcsi érületét fokeltse s azt állandóan ebrentartsa; rászoktassa őket a köteleesség pontos teljesítésére és elhintse lelkükben azon erények magvait, melyekből a társadalom művelt, vallásos, becsületes alakjai, valódi férfi-jellemei fejlődnek.

Az intézet a tanévben nyilvános és házi iskolai ünnepélyeket rendezett. Az ifjuság kebelében fennálló önképző Kör Csokonai emlékét is megünnepelte. Az ifjuság testi fejlesztése szempontjából a tanári testület a játék délutánakat ez évben is megvalósította.

A budapesti tornaversenyen is részt vett a tanintézet 138 tanulóval. Az ifjak 4 oklevelet és 22 bronzérmét hoztak magukkal. Tanulmányi kirándulásokban nem volt hiány.

Reichman Ármin a főgimnáziumnál is 1000 koronás alapítványt tett, a melynek kamatai valláskülönbőség nélkül egy jó magaviseletű szorgalmas tanulónak adassanak ki.

Az értesítő ezután beszámol az intézet vagyonáról és a szorgalmasabb tanulók megjutalmazásáról. Közli továbbá az elvégzett tananyagot és a tanulók előmenetelét. Minden tárgyból jeles osztályzatot összesen 24 tanuló nyert. Legalább jó 62, elégséges 234. Elbukott 1 tárgyból 39, kettőből 14. Osztályismétlésre utasított 29.

A főgimnáziumba a beiratások szept. 1 és 2-án lesznek.

Tartalmas értesítőt adott ki a Svetits-intézet igazgatósága is. Az értesítő részletesen felsorolja mindazokat a nevezetesebb pillanatokat, amelyek az elmúlt tanévben az intézet ügy belső, mint külügyeit érintették. Közli a tanári testület intézkedéseit, amelyek a növendékek magaviselete, szorgalma és

egészségügye körébe tartoznak. Az elvégzett tananyagot sorolja fel ezután. Majd rátér a továbbképző tanfolyamra, amelyen a növendékek a kézimunka különféle ágaiban, a fehérenemű és felsőruha varrásban meglepően szép eredményt értek el. Az intézet önképző és segítő körei októbertől május hó közepéig működtek s ez idő alatt szebbnél szebb szellemi és anyagi sikert mutattak fel. A tanítóképezde I—IV tanfolyamát összesen 96 növendék látogatta. Az I. 15, a II-at 30, a III-at 23, a IV-et 28. A magántanfolyamon összesen 27 leány növendék volt. Huszonnyolc negyedéves tanítóképzőbeli növendék, köztük két magán tanuló nyert képesítést. Kitűnően tíz, jelesen 9, jól 5, elégségesen 2 tett vizsgát. Az elemi iskolába 171, a polgáriba 294, a tanítóképzőbe 88 járt. Vizsgát tett ugyanígy. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember 1 és 2 napjain történnek. A tanév szeptember 7-én nyílik meg.

Az ev. ref. egyház tanyaépítető bizottsága tegnap délután 4 órakor ülést tartott, melyen apró ügyek nyertek elintéztést.

Az ág. hitv. ev. bányakerület új püspöke. Budapestről jelentik: Tegnap dé. e. bontották fel az ág. hitv. ev. bányakerület püspöki székeének betöltése céljából beküldött szavazatokat. A szavazatbontó bizottság elnöke Zsilinszky Mihály nyug. államtitkár, bányakerületi felügyelő volt. A szavazás a következő eredményt mutatta fel: Beadott összesen 355 szavazat, ebből Bachát Dániel budapesti esperesre 240, Veres József békési esperesre 53, Lesskó Károly kecskeméti lelkészre 8, Petrovich Soma csongrádi esperesre 4, Belohorszky Gábor bácsi esperesre 6 és Szeberényi Lajos Zs. békéscsabai lelkészre 2 szavazat esett. Két szavazat érvénytelen volt és két egyház nem szavazott. Bachát Dániel budapesti esperes e szerint megkapta az abszolút többséget s így ő lett a bányakerület új püspöke.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— július 3.

Báró Fejérváry Gézával találkozok egy jó ismerőse.

— Hogy vagy, hogy vagy kegyelmes uram? kérdi tőle.

— Nő a bajúszom! felel a generális tanyar ábrázattal.

— A bajúszod? Hiszen az már régen megnőtt!

— Nem is úgy értettem, felel a báró, hanem úgy, hogy nő a baj, úszom!

Ma van a königréci nagy és alapos elpáholtatás évforduló napja.

Valjon emlékeznek még erre a kedves kis esetre a bécsi várakban, vagy az isli kástélyban?

Mi, Magyarországon élénken emlékszünk az ügyre. Várjuk az új Königréce, hogy az osztrákot ismét észére térítse.

Mert Ausztria és Magyarország oly szép szövetségben élnek együtt, hogy a mikor az egyik sir, akkor a másik — okvetlenül nevet.

Budapesten most ez a kis tréfa járja.

— Mért akar Fejérváry báró még több ellenzéki politikussal tárgyalni?

— Azért, hogy minél több kosarat kapjon, mert azokban akarja tartani ama bizonyos és Kasics Péter által emlegetett kincstári szentet és ezüst kavalakát.

NAPI HIREK.

Hová?

— július 3.

Valamelyik orfeumi behózatban van egy fura alak, a ki ezt éneklí, hogy: Elmennék én, de nem tudom, hová, hová, hová. . . És addig mondja azt, hogy hová, hová, a mig ki nem dobják. Ezen azután a publikum jól mulat.

S ehhez az alakhoz hasonlít a nyaralók hetvenöt százaléka, a mely az elindulás előtt való félóráig nem tudja, hogy melyik fürdőre megy. Junius elsején, a mikor még az esőktől didereg, elhatározta, hogy nyaralni fog, még pedig nem úgy, mint eddig, hanem okosan és céltudatosan. Tehát meghozatja a világ összes fürdőinek ösmertetését. A mig azokat végig tanulmányozza, ép annyira idegbajos lesz, hogy mindjárt indulni mehet. Hanem az ösmertetésekkel nem megy semmire. Az nem megbízható; a képeket telehintik fenyves erdőkkel mig a valóságban talán csak egy karácsonyfa lézeng a parkban.

Azán mindegyik értesítés a gyógyjavallatok közt beírja az összes létező és nem létező betegségeket; tehát biztos, hogy egyikre se használ.

Azután jön a másik fokozat. — Végig kérdezi az ismerőseit, a kik már fürdöztek, hogy hová menjen. — Kezdi például az egyiknél:

— Mit gondol, menjek Zápolyfüredre?

— Zápolyfüredre? Hisz ott oly éles a levegő, hogy ember nem bírja ki. Akar valami okosat tenni? Menjen Borostyánba. Az való magának.

Helyes, megy Borostyánba. A legközelebbi ismerősnek, a ki kérdi, hogy hová még határozatlan ezt feleli, Borostyánba.

— Szerencsétlen ember, hát tönkre akarja magát tenni? Hisz az egy rablólészek. Az a világ legdrágább fürdője. Egyáltalán mind a hazai fürdők ilyenek. Menjen a külföldre. Menjen Obdachba!

No, akkor még se megy Borostyánba. Megy Obdachba. A harmadik ismerős, a kinek ezt elmondja, csak annyit jegyez meg.

— Minek megy oda? Annyi port idehaza is nyelhet, Ez egy város, nem fürdő, — De hát hová menjek.

— Menjen Batóhalmára. Csupa fenyves. Ozondu levegő. Remek társaságok.

Megy Batóhalmára. . . De csak a következő félóráig, amíg új ismerőse azt le pocskandiázza előtte és az Északi tenger vidékét ajánlja. Akkor már oda megy. És így tovább. . .

A vége pedig az, hogy elkieseredésében elmegy oda, a hová legkevesebb kedve volt elmenni, s ahol rosszul is érzi magát.

Isten, ha már az embert nyaralásra teremtetted, mért is nem adod valamely égi jellel tudtul, hogy hová menjen az ember nyaralni? . . .

Debreceni pereg.

— július 3.

Bemegy az ügyvédhez az egyszeri ember. Valami választékosan akarja magát kifejezni, azért ekképen szavaz a pöre erányában:

— Tisztelettel szólok a nemes koncióhoz, mert nagy akadémia ez!

A tanár ur írásbeli dolgozatot másoltat a diákkal. Az a címe, hogy „Refleksziók.”

— Bizonyosan szórakozott volt a tanár ur, azért hibázta el a címet, vélekedik a nebuló.

És írja címnek helyesebben ezt: „Ev. refleksziók!”

Ezzel a kérdéssel meg egy politizáló polgártársunk nyitott be hozzánk:

— Hát ugyan mi lesz már a helyzeti politikával?

Az egyik minisztériumban két hivatalnok dolgozott ugyanegy szobában.

Az egyik izraelita volt, a másik református.

A református szabályszerien úgy írta alá a referádáit, hogy „Ref Kún István.”

Szemet szurt ez a kollegájának.

— Ha neki szabad, nekem is szabad, gondolta és ezt írta az akta alá: „Izr. Grün Sala.”

— **A képviselőválasztók névjegyzéke.** Debrecen város országgyűlési képviselőt választók névjegyzéke ellen beadott felebbezések és felszólalásokat tegnap tárgyalta az állandó választmány. Az ülésen Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak Vargha Károly t. tanácsnok, Dr. Varga Lajos, Tüdős János és ifj. Svarecz Vilmos biz. tagok. Varga Károly előterjesztette a bizottságnak, hogy az országgyűlési képviselő választói névjegyzék ellen a kiirt határidő alatt 19 felszólalás érkezett be. — Ezek közül négy esetben reklamáltak egyesek fel nem vételét. A bizottság a kérelemnek helyt adott. 14 új választót vettek fel a névjegyzékbe ötöt pedig töröltek. Az állandó választmány ezen határozatát e hó 20 tól 30 ig közszemlére teszik ki és hirdetményi uton közlik a választókkal.

— **Eső.** A napok óta tartó tikasztó hőséget, mely szinte eltespesztette az embert, az állatot, tegnap végre esőzés követte. — Nemcsak Debrecenben, hanem az egész kontinensen esett az eső és lehült a levegő egy kevésbé. Az ország számos helyéről jelentettek zivatarokat, a külföldről pedig valóságos viharokról adnak hírt. Így Bécsben tegnap délelőtt nagy vihar és zivatar vonult végig a város felett. A villám több helyütt lecsapott és a telefonvezetéseket erősen megrongálta, úgy hogy Budapesttel órákon át nem lehetett beszélni.

— **Pozsonyi szemét.** Sajnos, hogy ez a cím jut ki annak a néhány oldalon tele nyomtatott papirosnak, a mely Pozsonyban „Westungarische Volksstimme” címen lát napvilágot. Magyarországon, a hajdani király koronázó városban jelenik meg ez a zuglap amelyről tegnap az a hír érkezett, hogy az ügyészség — még pedig igen helyesen — az összes példányokat lefoglalta és elkobozta. Ez a szenay ujság ugyanis soha sem szállott se föllebb, se lejjebb a „Volksstimme” című nyomtatványok jellegzetes nivóján, a mi nem áll másban, mint hogy a mi piszok és szemét van, azt a piacra vigye és egyeseket, vagy testületeket és hatóságokat megrágalmazzon. Mindezt pedig a „sajtószabadságot nem a Népszavák és Volksstimme” gyalázkodása érdekében vívták ki annyi véráldozat árán a félistenek, hanem igenis azért, hogy a sajtó ideális és szent eszmék szolgálatában teljesítse hivatását. És jött a pozsonyi szemét az új gyalázkodásával. József Agost főherceg névváltoztatása alkalmából becsmérő és rágalmazó cikket közölt, nem kimélve a szennyes sorokban a legmagyarabb főhercegnek szent emlékét sem. Ezzel persze hivatást vélt betölteni. Ám az ügyészség teljesít igazán hivatást, a mikor ezt a gyalázó nyomtatványt alkalomról alkalomra lefoglalja.

— **A városi muzeum látogatója.** Illusztris vendége volt tegnap Debrecennek. Wosinsky Mór apát a muzeumok s könyvtárak országos h. főfelügyelője Lófkovits

Arthur muzeumőr kalauzolása mellett megtekintette a városi muzeumot s csudálkozását fejezte ki a fölött, hogy az oly ifju városi muzeum ily nagy arányban növekedett.

— **Eljegyzés.** Dr. Nyisztor Adorján, gyulai kir. törvényszéki vizsgáló bíró, július hó 1-én eljegyezte Fábán Lajos Mór felső kereskedelmi iskolai tanár és helyettes igazgató leányát Jucikát.

— **Az elhunyt tudós.** Budapestről írják. A magyar tudományos világnak gyászva van ismét. Kruspér István, a József műegyetem nyugalmazott tanára életének 87-ik évében, végelgyeagülésben meghalt Budapesten. Kruspér 1857-ben került a teknikára, a hol a teologia nyilvános rendes tanára volt az 1894—1895 tanévig s nyugalomba vonulása után is szorgalmasan dolgozott. Ő írta meg a geologia első magyar tankönyvét s számos más kiváló munkával gazdagította a tudományos társadalmat, míg találmányai világhírré tettek szert és azokat mindenütt hasznosította. Tudományos munkásságáért a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választotta.

— **Ülések a városnál.** Debrecen város szakbizottságai e héten üléseket tartanak a városházán. A községi iskolaszék ma, kedden délután tart ülést, a melyen beszámolnak a múlt esztendőről. 7-én a szegényügyi bizottság intéz el némely városi ügyet, 10-én pedig a vegyes bizottság ül össze a csapatkórház ügyében.

— **Nyár van.** A legöregebb ujságfalók sem igen emlékeznek, hogy az ostobául holt-nak keresztelt szezonban annyi szenzációval megrakott ujság került volna valaha a kezükbe, mint manapság. . . A szerkesztők nyáron valósággal hajsztolták a fő és mellék-humoristákat, hogy egy-egy husábnyi lap-töltő viccet ki izzadjanak. Akkor a fiumei cápa valóságos Knyaz Potemkin volt s egy kis királygyilkosságon hetekig rágódott író és olvasó. . . Ma ellenben! A szenzációktól megesmörölt hirtalónak nem is igen imponál egy-egy kis forradalom, ha csak bombatűzzel nincs világítva. Ki olvassa el ma az „Egy foghuzás áldozata” című riportot, mikor egy kisebbszerű orosz japán esete paté két — háromszáz áldozattal szolgál — a nyájas olvasónak ugyanannyi fáradtságáért. Sőt a rémregények sem kelendők a kölesönkönyvtárakban, mikor az ugyan-csak nyájas olvasó rövid félóra alatt dühöng-het a parasztlázadáson, borzonghat egy ógő hajó fölött, busulhat vagy örülhet egy elesapott királyon, szidhat vagy helyeselhet kedve szerint minisztereket s mindezek felett még egy kapucinert is megihatik csekély 13 krajcárért. . . Hát nem boldog a magyar? . . .

— **A nép közé. . .** Odalent a kalászos rónán vér folyik az életért. Most igazán az életért. A közigazgatás gépei, a csendőrök már háromszor lőttek a nép közé, de, mint egyik napilap meglepégedéssel konstatálja katonai beavatkozásra még nem került a sor. Ha jól sejtjük, katonai beavatkozás nem vaktöltéses hadgyakorlat értendő. Hát épen azért, ne avatkozzanak be be azok a katonák, amíg a csendőrök egész kifogástalanul végzik dolgukat, a sortüzélest. Mert van rá példa, hogy a katona. . . . Eszünkbe jut, hogy a lodzi barrikádok ellen kivezényelt katonák a levegőbe lőttek. S akkor következtek a kozákok. . . . Igaz is azt majd elfelejttem, hogy — nekünk is vannak kozákjaik. Majd lőnek azok!

— **A Hajdumegyei Méhészegylet** e hó 2-án vasárnap délután tartotta meg Maurer Emil elnöklésével választmányi ülését. Ez alkalommal számos fontosabb jelleggel bíró ügy tárgyalatott. Többek között a méz értékesítéssel kapcsolatos raktárhelyiség kör-

lése, a gödöllői tanulmányi kirándulásról tett beszámoló, méhészeti segédeszközök kérelmezése az egyesület részére a földmivélségi minisztertől s ugyanonnan a szegényebb sorsú méhészeknek leendő kiosztás végett szakesszközök kérényezése stb. S végül az egyesület kebeléből választott ötös bizottság tárgyalta a Debrecenben 1908. évben tartandó magyar osztrák német méhészeti vándorgyűlés előkészítéséről és az egyesület által kiadandó szakkönyv összeállításáról.

— **A lakatosok tovább sztrájkolnak.** Bár békés megegyezésre jutottak a lakatos munkások munkaadóikkal, a sztrájkot még mindig folytatják. Szombaton a sztrájkolók elfogadták a mesterek ajánlatát. Megállapodtak abban, hogy követeléseiket törvényes formában terjesztik a munkaadók elé, a sztrájkot megszüntetik és azonnal munkába állanak. Ezt az elhatározásokat bejelentették az ipartestületnél. Időközben azonban meggondolják a dolgot és titkos szavazásra bocsájtották maguk között a kérdést. Ugy töprengtek, amint Hamlet, hogy vajon helyt álljanak-e adott szavuknak, munkába lépjenek-e vagy folytassák a sztrájkot? A nagy többség a sztrájk mellett döntött. A munkaadók tegnap tartottak értekezletet a munkások előbbi határozata dolgában. Érdemesen azonban tekintve, hogy a munkások a munkát nem kezdték meg, nem foglalkoztak a határozattal. Az értekezleten jelen voltak a munkások megbízottai is. A munkaadók kijelentették, hogy ők a munkások követeléseit elől első perctől fogva nem zárkóztak el, éppen azért a legelőnyösebb feltételeket ajánlották fel nekik. Felszólították ismételtén őket, hogy álljanak munkába, mert különben nem tárgyalnak velük többet. A sztrájkolók megbízottai között volt Miháikits J. budapesti vas és fém munkás. Ez az ember józan szavakkal azt fejtegette, hogy amint a körülményekből látja a munkásoknak nem volt szükségök bérharcba lépni követeléseik kivívására. Megígérte a munkaadóknak, hogy bár a munkások mindenáron folytatni akarják a sztrájkot, le fogja őket beszélni erről és igyekezni fog a békés megegyezésre rávenni a munkásokat.

— **Törvényjavaslat.** Tekintve, hogy a modern idők szelleme — mint mondani szokás — bontogatja szárnyait, — ezt is mondani szokás — van szerencsém a következő törvényjavaslatot a szönyegen való forgás előljből beterjeszteni:

1. §. Szigoruan utasítatnak a főigazgatók, hogy a maturanusokkal legalább egy héttel megelőzőleg tudassák, mily kérdést intéznek hozzájuk az érettségén.

2. §. Minden érettségiző ifjunak jogában áll bejelenteni, hogy melyik tantárgyból milyen kalkulust óhajt és általában, hogy jelesen, jól, vagy egyszerűen érett akar-e lenni. E kívánalmakat ugy a tanári testület, mint a főigazgató respektálni tartozik.

3. §. Ha valamely érettségiző ifju a vizsgán megjelenni akadályozva van, tartozik helyette az illető szaktanár felelni és pedig lehetőleg jól.

4. §. Ha mégis a főigazgató oly kérdést adna föl szórakozottságból a vizsgán, melyre az abiturienus megfelelni nem tud, vagy nem akar — tévedéséért a főigazgató bocsánatot kér.

5. §. Az érettségi vizsga befejeztével az ujonnan érettek bizottsággá alakulnak és vizsgálat alá veszik a főigazgatót minden tantárgyból. Ha a főigazgató nem tud felelni, vagy ha illetlenül viselkedik, állását veszti.

6. §. Mindezen intézkedések helyes alkalmazása, végrehajtása stb. fölött a városi, illetve községi képviselőtestület őrökdi. Aki nincs megegyedve a bizonyítványával, azt a közgyűlés elé föllebbezheti.

— **Kézügyesítő tanfolyam Debrecenben.** A debreceni gazdasági tanintézetben néhány nap óta érdekes tanfolyam nyílt meg. A tanfolyamon negyven tanuló vesz részt, közöttük több hölgy is, a kik ezt a most már Magyarországon mindenfelé bevezetett iparágat el akarják sajátítani. A tanfolyamot Guttenberg Pál, a kézi munkára nevelő intézet igazgatója vezeti. Ő adja elő a fa és agyag feldolgozását. Vásárhelyi József, Aranyossy Mihály budapesti ker. isk. igazgató és Simon István debreceni tanító a papir munkára tanítják a növendékeket. A tanítás három hétig tart. Délelőtt 11 óráig a fa feldolgozásában gyakorolják magukat a hallgatók 11-től 12 óráig elméleti oktatás van. Délután felváltva az anyag és papir neműek feldolgozását sajátítják el.

— **A kőműves munkások bérharcra.** A kőműves munkások nagy kitartással folytatják a régi harcot. Küzdenek követeléseik kivívásáért és egyáltalán nem mutatkoznak hajlandónak míg kívánságaikat a munkaadók nem teljesítik a bérharc megszüntetésére. A hatóság most ismételtén megkísérli a háboruszkodó mesterek és munkások között a béke helyreállítását. Végh Gyula főkapitány szerdán délelőtt újból értekezletre hívta össze a munkások és munkaadók megbízottait. Az értekezleten jelen lesznek az iparhatóság részéről Polgár Zsigmond és dr. Rédey Rezső iparkamarai s. titkár is. Ha a békéltetés azonban ez alkalommal sem vezetne eredményre ugy a hatóság többet már nem tesz lépéseket ez ügyben és szabad folyást enged a dolgoknak. A sztrájkolók közül mintegy ötvenen elutaztak Debrecenből Kassára.

— **Szakosztályi ülés.** Az asztalos szakosztály tegnap az ipartestület tanácstermében ülést tartott, melyen szakügyekkel foglalkozott.

— **Drága mutatvány.** Berugott állapotban baktatott tegnap este a Tizenháromváros utcán biciklin Erdős Viktor mechanikus segéd. Mímoros fejfel el-el szundikált hajtás közben. A vasparipa persze nem alkalmazkodott ehhez a körülményhez és egyszerűen csak kiugrott alóla. A derék mechanikus lebukott a földre. Egy darabig viaskodott fel akart tápázkodni, de mert nagyon ittas volt nem sikerült ez neki. Végig nyult hát az utca porában és csakhamar elnyomta az az álom. Mialatt aludt, valaki pártfogásába vette a biciklijét és elinalt azzal. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Kovács István róm. kath. 64 éves, Szücs Eszter ev. ref. 7 napos, Kovács Katalin ev. ref. 1 hónapos, Patay Lajos ev. ref. 1 hónapos, Juhász János r. kath. 2 hónapos, Horváth Béla ev. ref. 27 éves, Kostya András r. kath. 79 éves, Révész András r. kath. 21 hónapos, Monor Fereuc 1 hónapos, Klár Károly ev. ref. 4 hónapos, Lukács Bálintné 82 éves, Kuk Gizella g. kath. 18 éves, Márványkövi Sándor r. kath. 5 hónapos.

— **Ellopott lovak.** A közeli környéken nem ritkán fordulnak elő lókötések. — Többnyire cigányok a tettesek, akiket azonban a csendőrség hamarosan kézre szokott keríteni. A napokban Sigér Dániel Tuka István és Tóth Gábor téglási gazdálkodóknak tűnt el a szabad legelőről négy szép csikójuk. Az esetet a károsult gazdák feljelentették a csendőrségnél, mely a tolvajok után a nyomozást megkezdte.

— **A halálra ijesztett tanár.** Megemlékeztünk a minap Egyed Mózes dévai főreáliskolai tanár tragikus haláláról. A minap éjjel zajt hallott lakása folyosóján, mire

kiment megnézni, hogy mi történik odakünn. A mint azonban a folyosóra lépett, nagyon megijedt s az orvosok véleménye szerint, valószínűleg az ijedtség következtében meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást, mert arról volt szó, hogy a tanár lakásán betörők akartak garázdálkodni. A nyomozás megdöntötte ezt a föltevést, de e mellett igen elszomorító dolgokat hozott napfényre. Megállapították ugyanis, hogy a tanár lakására éjszaka valóban belopóztak néhányan de nem betörők, hanem a tanár saját tanítványai. Ezek a diákok attól félvén, hogy az írásbeli érettségi vizsgálaton megbuknak, mint a Hunyadvármegye írja, el akarták lopni a kidolgozásra kerülő tételeket. Tervük azonban nem sikerült, mire megszöktek. A rendőrség már tudja is az illető tanulókat nevet, de a vizsgálat érdekében titkolja. Az ügy iratait áttették a dévai királyi ügyészséghez.

— **A levélhordók könnyebbségére.** Az emberbaráti érzés szólal meg bennünk, amikor igazat adva Tóth Bélának, azt mondjuk hogy ha az állatkinzáz ellen törvényt alkottak s állatvédő egyesületek alakultak, hogy a teremtés legsilányabb páriáit is védelembe vegyék: a levélhordókról se szabad megfélekedni, mert ezek emberek, felebarátaink, a kiknek nehéz szolgálatukban könnyebbségükre lenni elengedhetetlen kötelesség. A levélhordók és újságkézbesítők naponként járják a várost s kötelességszerűleg minden címzettnek lakásában kézbesítik a posta küldeményeket. Földszint, emelet, két emelet, tíz, husz, vagy hatvan lépcső, ezt nekik évek hosszú során át nap-nap után, napjában többször is végig kell járni. A maguk féle ember ebben a nyári hőségben restel a házból kilépni s ha fél óra hosszat mozog a városban, előnti a verejték s kimerülve dől le panlagára pihenni: a levélhordó ezt nem teheti, mert hivatása és kötelessége, melyre vállalkozott, nem engedi. A postaküldeményeket ki kell hordani. — Ez elengedhetetlen közérdek. A közönség azonban jelentékenyen megkönnyebbítheti ezt a terhes közszolgálatot. Nagyon egyszerű a módja s nem is kíván nagy áldozatot. Az emeletes házak lakói nevük felírásával helyeztessenek el levél- és újság-gyűjtő szekrényeket a földszinten s a problema megoldást nyer. A házbéliek maguk, vagy családjeik sokkal kisebb fáradsággal emelhetik ki e szekrények tartalmát naponként kétszer, harmadszor is, mint a mennyi verejtékkel jár szegény levélhordóknak az emeletes házak lépcsőit sorra járni. Ha ez az emberbaráti újítás egyszerre nem is nyer végrehajtást, hisszük, hogy megszívlelésre talál s lassankét teljes egészében megvalósul. Igaz, hogy erre senki se kötelezhető, de méltányosságból ezt a kis áldozatot mindenki meghozhatja, ha ma nem, hát holnap, vagy később s ezzel szegény levélhordók szolgálata jelentékenyen meg lesz könnyebbitve.

— **x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme** Plac-telea 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképtételezés a műterem kapubejáratánál levő kiskakában.

— **x Szpecialista férfi, fiu és gyermekszalmakalapokban** Fekete Jakab férfi divattereskedő Debrecen.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Ravasz esetek.

Szerkesztői üzenetek.

Egy mérges Tisza-párti esti újság minden nap legalább kétszer megüzeni, hogy „lapunk szerény írói nem engedik meg, hogy álneveiket eláruljuk.” — viszont naponként legalább kétszer apródonként sorra megüzeni az összes munkatársainak álnevét.

A tulszerény újságok ezt a legközelebbi jövőben így fogják kultiválni:

Jó, de új előfizető. 2932. Nem tehetjük, kérem, nem tehetjük, hogy eláruljuk munkatársaink álnevét. Mert tessék tudni, mi közérdekből irunk meg mindent és nem vágyunk arra, hogy nevük folyton ott terpeszkedjen a cikkek alatt. Nem tartozik az senkire, hogy „garasos dohányszelence” álnev alatt lapunkban kétkötő Tiszatúy Adorján, a kiváló szociológus ír. Vagy kinek mi köze ahhoz, hogy „Ityóka-pityóka” álnevet Csay Etele használja. Nem látjuk szükségét annak se, hogy megüzenjük: Bokási Adám „Beléndek”; Putyorán Anzelm „Pupák”; Vitriol Riji „Reporter”; Szakhassz Totó „Paragrafuss, vagy fizess” álnevek alatt írnak. Mi szerények vagyunk és mindezeket fölösleges fontoskodásnak tartjuk.

Zöldség. (Tavaszi Dániel.) Hiába neheztel reánk, mert nem áruljuk el munkatársaink álnevét. Ön persze készsleges örömmel megnevezné magát, ha „Zöldség” álnévvel beküldött rimbimbóit kiadná. Milyen különbség van ember és ember között. Látja a mi kedvelt házi poétánk, Grünhut Zefir a világot se engedné megüzenni, hogy „Térdekálacs” álnév alatt írja mjndnyájunkat elbűvölő verseit. Tőle tanulhatna, ifjú óriás, egy kis szerénységet.

Tavalyi nevelőnő, Sárádpocsoly. 1. Ön nyerte meg a fogadást, mert a jellemes esett foltokat nem viszi ki a benzín. Azt okvetlen gözmosóba kell adni. 2. Fájdalom, munkatársunk nem adott fölhatalmazást arra hogy eláruljuk kilétét. Nagysádnak azonban megsughatjuk, hogy „Tökász” álnév alatt Bibires Joachim rejtőzködik.

Barna tehén. Fájdalom, nem lehet. Gacs Miksa munkatársunk agyonverne benünket, ha megizennénk, hogy „Betegh” álnév alatt ő ír. Gacs Miksa ugyanis a legszerényebb írók közé tartozik, aki minden alkalommal figyelmeztetett benünket arra, hogy el ne áruljuk, hogy a „Nyári trikó” aláírással megjelent műbirálatok az ő tollából kerülnek ki.

SZÍNHÁZ.

* **Nyomorba jutott szintársulat.** Moly Tamás, a kecskeméti színház új igazgatója, csak tavasszal nyert koncessziót a Színészegyesülettől és ez év virágvasárnapján kezdte csak meg működését és máris olyan anyagi zavarok közé jutott, hogy a társulata valószínűleg folszlik. Jelenleg Mohácsra van a társulat, melynek tagjai olyan nyomorral küzdenek, hogy végső kétségbe esésükben a Színészegyesülethez fordultak segítségért. A Színészegyesület tegnap bizottságot küldött ki Mohácsra az állapotok megvizsgálására. A bizottság tagjai: Mészáros Kálmán irodaigazgató, Nádasy József és Szilágyi Vilmos tanácsosok.

TAVIRATOK.

A király nyaralása.

Bécs, július 3. A király holnap reggel huzamosabb időre Ischlbe utazik.

A megszökött Potemkin.

Odessa, július 3. Tegnap este a Georgi Pobjednese nevű páncélos bevonult az öbölbe és tárgyalni kezdett a hatóságokkal. A Potemkin tegnap este a tengernek indult a

romániai partok felé. A lakosság még mindig igen izgatott. A prefektus elrendelte egy szálló bezárását, melynek ablakából bombát dobtak az utcára.

Bukarest, július 3. A Potemkin nevű páncélos hajó déli irányban elvonult a konstancai láthatárban. Később a hajó megfordult és este 6 órakor megállt a konstancai kikötő előtt.

A szerbek kivonulnak.

Zombor, július 3. Bácsbodrog megye ma Latinovich főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen határozatilag kimondta, hogy a jelen kormány ellen bizalmatlansággal viselkedik, ujoncot, adót szedni nem enged. — A szerbek a határozat elfogadásakor kivonultak a teremből.

Tüntetés egy polgármester ellen.

Zalaegerszeg, jul. 3. Itt ma délelőtt nagy tüntetések és zavargások voltak. Az iparossegédek azért, mert a polgármester a közmunkáknak természetben való lerovására akarta kényszeríteni őket, a városháza elé vonultak és zavarogtak. Várhidypolgármester hivatalának ablakait be verték. A zavargás oly méretet öltött már, hogy a hatóság kénytelen volt két század katonaság kirendelését kérni. A tüntetés nagy izgalmakra adott okot városszerte.

Az orosz forradalom.

Nikolajev, jul. 3. A városban ma kiütött a forradalom. A kozák csapat a hatóság ellen rohant, mire ismeretlen tettes bombát vetett közéjük. A bomba a rendőrbiztost és négy kozákot megölte.

Szobasztopol, jul. 3. Ma itt is kihirdették a statáriumot. A hangulat még egyre forró, az utcákon nagy zavargások vannak.

A háboru.

Sanghai, jul. 3. Ide érkezett jelentés szerint a japán hadsereg ijeszto gyorsasággal nyomul előre Wladivosztozk felé. Mint hírlik legközelebb összetűköznek az oroszokkal.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, július 3.

Buzakinálát javult, vételkedv mérsékelt. Szilárd irányszat mellett 22,000 métermázsra került forgalomba, 10—15 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül tengeri tartott, zab szilárd, rozs 10 fillérrel drágább, árpa nyugodt. Idő: meleg.

Buza októberre	15.80—82.
„ 1906. áprilisre	16.22—24.
Rozs októberre	12.76—78.
Zab októberre	11.20—22.
Tengeri júliusra	15.00—02.
„ 1906. júliusra	10.66—68.
Repece augusztusra	23.80—24.00.

Törvényszék.

§ **Esküdtszéki főtárgyalás.** Tóth István hajdubagosi lakos bünporében, aki tudvalevőleg Barta József fiatal gazdálkodót fejszével agyonütötte, tegnap este fejezte be a esküdtszék a főtárgyalást. Teljes két napot vett igénybe a bizonyító eljárás. A tanúk majdnem kivétel nélkül a vádlott mellett vallottak. Megerősítették azt, hogy az agyonvert Barta József iszákos, erőszakos ember volt. Többször a legnagyobb garázdálkodást vitte véghez Tóth Istvánéknál. Azzal fenyegetőzött folyton, hogy elpusztítja az egész családot. Gyakran megtörtént, hogy revolverrel rontott rájuk és menekülni voltak kénytelenek előle. Tegnap a kora délutántól késő estig tartottak a perbeszédék, körülbelül 10 óra volt mikor az esküdtek verdikthozatalra visszavonultak. 12 óra után 10 percel

hirdette ki a törvényszék az ítéletet. Az esküdtek igazmondása alapján a rengeteg enyhítő körülmény tekintetbe vételével 9 havi börtönt kapott a vádlott. Az ítélet ellen a védő sammiségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok figyelmébe.

— július 3.

A szerb-magoar kereskedelmi forgalom felemlítése érdekében Belgrádban egy vámuzeum létesült, melynek első sorban az a rendeltetése, hogy a vámközégek pontosan meg ismerhessék a Szerbiában bevitelre kerülő árukat, szabatos fogalmakat szerzhessenek minden behozott kereskedelmi cikk természetéről, eredetéről és használati módjáról, mert akkor inkább kerülhetők el a félreértések és téves árumeghatározások, melyek a vámkezelésben annyi előre nem látott és sajnálatos kellemetlenséget okoznak a feleknek. Ez a muzeum arra is szolgál, hogy a szerb kereskedők megismerjék a külföld legjobb termékeit, összehasonlító szemlélés útján tudomást szerezzenek a külföldről beszerzendő áruk belső értékéről és gyakorlati hasznosságáról. A magyar ipar egyre növekedő mérvben hódítja meg Szerbia piacait. A földrajzi közelségnél azon szoros társadalmi és gazdasági kapcsolatok fogva, melyek hosszú évszázadok óta létesültek a két szomszéd nemzet közt és a legutóbbi időkben több ízben oly szivélyeseknek mutatkoztak a azon körülménynél fogva is, hogy Szerbia termékeinek legnagyobb része Magyarországon találja a piacát, a magyar kiviteli cégeknek kiválóan érdekében áll, hogy termékeik a nevezett muzeumban szerepeljenek.

1.) Kívánatos, hogy a beküldendő minták és modellek kis méretűek legyenek és a rajtuk lévő címkéken fel legyen tüntetve a termelő vagy kereskedő pontos címe, az áru szabatos elnevezése, származási helye, ára, az elnyert kitüntetések. stb.

2.) Igen előnyös volna az árukból olyan küldeményeket beküldeni, melyek feltüntetik, hogy az illető árucikk milyen átalakításokon megy keresztül, a míg a nyers anyag kikészített gyártmányává válik.

3.) Ha több minta vagy teljes rendszeres gyűjtemény küldetik, akkor ajánlatos az egyes árukat pontosan számozni és a csatolt számozott árjegyzékben feltüntetni a megfelelő számok alatt előforduló cikkek árait.

4.) A küldemények átvételének megkönnyítése végett célszerű azokat minden közvetítő mellőzésével a belgrádi „Musée de la Douane” címére feladni.

5.) Végül célszerű a szóban levő tárgyakról biztonság okáért a jegyzéket a vámuzeumnak elfzetesen beküldeni, a mely jegyzék egy példányát ajánlatos Petrovics Teodor kir. szerb főkonzul urnak Budapestre is megküldeni.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok,

Székely férfi mosó sző-

••••• vetek •••••

Oriási raktára!

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án. Pénteken lesz
Angelotti igazgatónő első
fellepte.

Uj: „Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda
párdalosok.

Valamint az összes szerződött
művészek fellepte.

Amputáltak!

A Keleti-féle műlábak és műkezek a
legujabbak és legtökéletesebbek!!!

megsebe-
sülés zár-
va. Ele-
gáns és
könnyű já-
rás. Több
évi jótálás

Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és leg-
olcsóbb gyári árak mellett készíti!

műlábakat és műkezeket
a legtökéletesebb technikai kivitelben!!!!

Ferdenőttek

részére műtűzőket és egyenestartókat járó
és támgepeket stb. a chirurgia legmoder-
nebb elvei szerint!

Kevésbé vagyonosak nagy árended-
ményben részesülnek!

Betegtoló kocsik —
rokkantak és lábadozók számára gyári árak
mellett, nagy választékban!

Kérje ingyen és bérmentve a nagy képes árjegyzéket.

Keleti J. orvos-sebészeti mű-
szergyáros,
Budapest, IV., Koronaherceg-
utca 17. szám.

Még a modern vegyészeti hatalmas haladása és ebből

keletkezett számtalan kozmetikus készítmény
nem volt képes a 40 év óta bevált Dr. Lengyel frigidus
Nyirfa-Balzsam

piperecikkét hátérbe szorítani: ez
annak jele, hogy ebben tényleg jó,
a természet által készített borszépí-
cészt birunk. Azon tulajdonsággal
bir hogy általa a felső bőrréteg las-
sankint lehámlik és az ily módon tiszt-
ított bőr alatt levő réteg üde, ifjított
alakban mutatkozik és ezzel
egyidejűleg megszűnik mindennemű ki-
ütés, szeplő, folt, vörösség és anyajegy
az arckedők és himlőhelyek lassankint
teljesen kismulnak, egyszóval az arc-
szín friss és élénk színezetet nyer

Egy korsó ára használati utasítással 3 korona.
Dr. Lengyel féle benzoé-szappan darabonként 120 és 70 fillér
vgen enyhén hat és ténylegesen elősegíti a balzsam
hatását. Raktáron az összes nagyobb gyógyszerárakban
gyógyanyagkereskedésekben és illatszertárakban to
vábbá a főraktárban:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában
Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26
valamint a „NÁNDOR“ gyógyszerárában
Váci-körut.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármilyen mosási célra, úgymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk.
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig
2 db eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

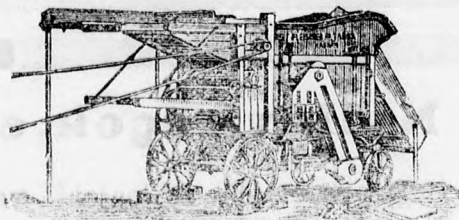
Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank.

FLEISHER és TARSÁ

gépgyára és vasöntődeje. Kassán, Vám-utca 11 szám.

ajánlja a gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok zsemmel tartásával célszerűen s
gondosan gyártott jóhírű gépeit:

— Cséplőkészleteit cséplőgépeit —

Baka-élettisztító-rostait,

— Borsajtóit s szőlőzúzót.

gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GŐZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT stb.

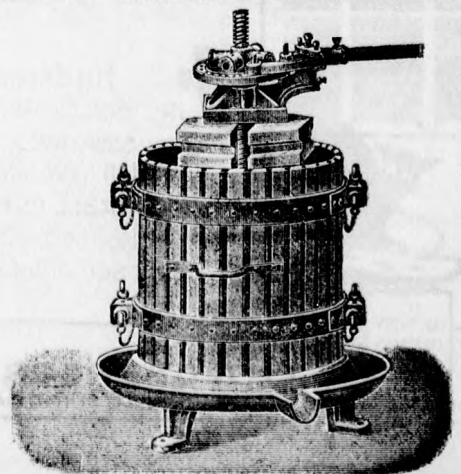
Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink

árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

MAGYAR állam vasutak menetrendje

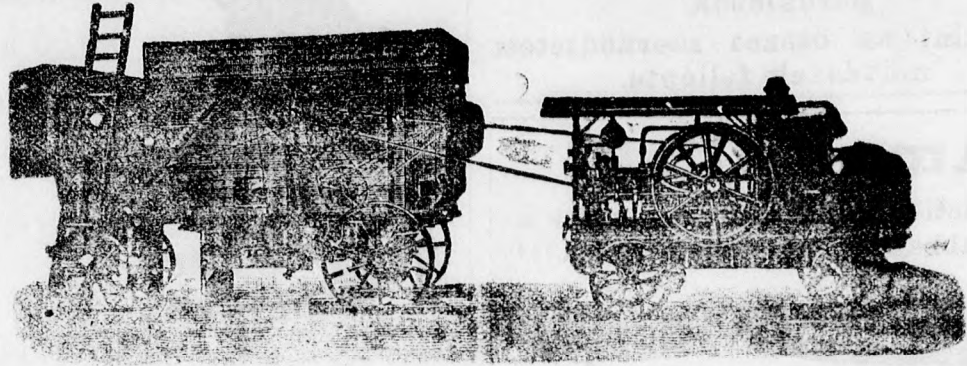
1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	3	30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	12	06
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11
Miskolc — Kassa felé —	reggel	8	13
Miskolc — Kassa felé —	este	7	17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36
	reggel	5	35
	reggel	5	44
	d. e.	8	09
	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11
E.-Sz. Mihály	d. u.	11	20
felé	d. u.	4	41
	d. u.	4	54
	este	7	—
	este	7	07
	reggel	4	35
	reggel	4	56
	d. u.	4	56
	d. u.	5	16
	reggel	9	35
	d. u.	4	51
Epestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenre indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átézállással)	este	9	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	3	29
Budapest — Nagyvárád f. gyorsv.	este	6	40
Budapest — Nagyvárád felől —	éjjel	2	24
Csak P.-Ladánytól — — —	d. u.	3	29
Csak Szatmár felől — — —	reggel	7	46
Szatmár — M.-Szigetről — — —	reggel	8	57
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. e.	4	31
Csak M.-Szigetről — — —	d. u.	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	43
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	04
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	8	19
	este	11	31
	reggel	7	33
	d. e.	7	40
	este	6	22
	este	6	28
	d. u.	3	29
	d. u.	3	35
	d. u.	7	44
	d. u.	7	54
	reggel	5	25
	reggel	5	35
	reggel	7	15
	d. u.	3	13

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvénytársaság SZOMBATHELY.
Haktár: Budapest, V. Lipót-körút 15 szám.

Készít mindennemű
Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.
Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet Uj hengerek minden szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomáru borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és hémentve. * Kívánatra ingyen és hémentve külön költségvetést ingyen.

A legjobb arc- széplő szer a SERAIL-ARCZENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehéríti és bárszony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a kenőcs használatához

Epe-szappan. }

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész

uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MATYÁS gyógyszerésztárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

Nyilóvirágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbakácfákat és más kertészetbe vágó növényzetet eskis

Paczelt János

műkertésznél.

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olcsó ár és pontos szállítás biztosított.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjlanul.

JO REKUM BIZTOS SIKER

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. VÁZSÁR-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.